

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **Mgr. Z. B.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 8. 2019, č. j. 1 Ad 26/2018 - 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 23. 7. 2018, č. j. X, sp. zn. OCVS/ND/422/18, zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Pražské správy sociálního zabezpečení (dále jen „PSSZ“) ze dne 21. 6. 2018, č. j. 42013/473198/18/013/Hlo (ve znění opravného usnesení ze dne 11. 7. 2018, č. j. 42013/473198/18/013/202/Hlo/Opr.). Tímto rozhodnutím bylo dle § 84 odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“), rozhodnuto, že žalobkyně jako osoba samostatně výdělečně činná (dále jen „OSVČ“) nemá nárok na peněžitou pomoc v mateřství. Proti rozhodnutí žalované se žalobkyně bránila žalobou.

[2] Městský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Zabýval se pouze námitkou, dle níž byla žalobkyně zkrácena na svých právech, protože jí nebyl přiznán nárok na peněžitou pomoc v mateřství, neboť zbylé námitky byly uplatněny až v doplnění žaloby podaném po lhůtě k podání žaloby a byly tedy opožděné. Městský soud přitom dospěl k závěru, že správní orgány postupovaly zcela v souladu s právní úpravou, když žalobkyni nárok na dávku peněžité pomoci v mateřství nepřiznaly, jelikož nenaplnila podmínku dle § 32 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění. Žalobkyně v žádosti neuvedla žádné datum nástupu na peněžitou pomoc v mateřství, bylo proto správním orgánem prvního stupně stanoveno v souladu se zákonem na den počátku šestého týdne před očekávaným datem porodu. Očekávaným dnem porodu bylo dle přiložené lékařské zprávy datum 30. 6. 2018,

počátek šestého týdne před očekávaným porodem tedy připadl na 19. 5. 2018. K tomuto dni však byla žalobkyně účastnicí na nemocenském pojištění jako OSVČ pouze 178 dní, protože přihlášku k dobrovolné účasti na nemocenském pojištění OSVČ podala teprve dne 22. 11. 2017. Nesplnila tak podmínku účasti na nemocenském pojištění jako OSVČ po dobu alespoň 180 dní. Rozhodné je přitom dle § 34 odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění datum předpokládaného porodu, faktické datum porodu nehraje pro posouzení počátku podpůrcí doby žádnou roli.

[3] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, v níž uplatňuje kasační námitky dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka poukazuje na judikaturní závěry Nejvyššího správního soudu, dle nichž je kompetence stanovit očekávaný termín porodu dána ošetřujícím lékařům z důvodu jejich vysoké odbornosti a s tím související pravděpodobnosti co nejpřesnějšího určení termínu, a účel dávky peněžité pomoci v mateřství spočívá v kompenzaci příjmů pojištěnky za období vysokého stupně těhotenství a prvních týdnů života jejího dítěte. Stěžovatelka shledává vadu právního posouzení rozsudku městského soudu, jelikož dle jejího názoru mohli kromě ošetřujícího lékaře – gynekologa očekávaný den porodu ve smyslu § 34 odst. 1 písm. a) stanovit i lékaři z Všeobecné fakultní nemocnice, porodnice u Apolináře, kteří od ošetřujícího lékaře převzali těhotnou žalobkyni do péče, neboť je k tomu definice ošetřujícího lékaře dle zákona o nemocenském pojištění oprávněna. Stanovení očekávaného data porodu na 9. 7. 2018 bylo dle stěžovatelky učiněno kompetentní osobou a v souladu se zákonem. Datem počátku šestého týdne před očekávaným porodem tak byl den 28. 5. 2018, kdy byla stěžovatelka účastna na nemocenském pojištění OSVČ již 188 dnů (od registrace dne 22. 11. 2017). Zákonnou podmínku účasťenství alespoň 180 dnů tedy splnila a má nárok na vyplacení peněžité pomoci v mateřství od uvedeného data.

[4] Dále stěžovatelka namítá, že dne 15. 5. 2018 zaslala správnímu orgánu žádost o zpětnou registraci k nemocenskému pojištění OSVČ již od 1. 7. 2017, jelikož od tohoto data až do data oficiální registrace taktéž řádně hradila platby nemocenského pojištění, ačkoliv nebyla registrována. Dle stěžovatelky správní orgán o této žádosti nerozhodl a neodůvodnil, proč nelze řádné měsíční platby pojištění zohlednit a žalobkyni zpětně registrovat. Současně stěžovatelka uvádí, že správnímu orgánu řádně a včas doložila lékařskou zprávu, která stanovila datum očekávaného porodu na 9. 7. 2018, a posléze bezodkladně doložila i rodný list dítěte potvrzující toto datum. Správní orgán tak měl dle stěžovatelky podklady k tomu rozhodnout v její prospěch, opačné rozhodnutí je tedy dle názoru stěžovatelky nezákonné. Stěžovatelka rovněž vytýká správnímu orgánu, že nikdy nebyla písemně, telefonicky, ani osobně pozvána k jednání. K celé věci stěžovatelka zdůrazňuje, že ona i otec dítěte jsou oba nemocensky pojištěni (otec však nemůže příspěvek čerpat, protože by v takovém případě byl nucen opustit své zaměstnání) a fakt, že i přes to nemůže ani jeden z nich čerpat peněžitou pomoc v mateřství, považuje za diskriminační a za porušení základního práva a rovnosti v právech.

[5] Závěrem stěžovatelka vyjadřuje názor, že podmínku pro přiznání peněžité pomoci v mateřství OSVČ spočívající v povinnosti účastnit se nemocenského pojištění jako OSVČ po dobu alespoň 180 dnů přede dnem počátku podpůrcí doby stěžovatelka považuje za diskriminační, a to z důvodu rozdílného zacházení s osobami nacházejícími se

pokračování

ve srovnatelné situaci bez objektivního a rozumného odůvodnění. Toto rozdílné zacházení shledává stěžovatelka v tom, že žadatelkou o peněžitou pomoc v mateřství, která je OSVČ, je zacházeno méně příznivě než se žadatelkou – zaměstnankyní.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatelka má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, a tudíž v řízení nemusí být zastoupena advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti kasační stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v rozsahu a z důvodů uplatněných v kasační stížnosti.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud úvodem konstatuje, že otázka kompetence lékařů v nemocnici ke stanovení očekávaného dne porodu vůbec nebyla předmětem sporu. Lékaři přebírající stěžovatelku do péče od jejího gynekologa jistě tuto kompetenci mít mohli. Stěžovatelka však svoji žádost o přiznání nároku na dávku peněžitě pomoci v mateřství předložila na předepsaném tiskopisu, na němž si nechala datum očekávaného porodu stanovit jejím tehdy ošetřujícím lékařem – gynekologem, který jej určil na 30. 6. 2018. Pro účely posuzování nároku na dávku již následná ambulantní zpráva vydaná stěžovatelce v nemocnici není relevantní, obzvláště v situaci, kdy tato je datována až po vydání prvostupňového rozhodnutí PSSZ a nové datum očekávaného porodu na ní není ani výslovně určeno - je stanoven pouze den, kdy by v případě, že by do té doby stěžovatelka neporodila, následoval císařský řez. Stěžovatelka uplatnila a doložila svůj nárok právě prvním potvrzením očekávaného dne porodu na předepsaném tiskopisu od svého gynekologa a toto určení dne očekávaného porodu je již v daném řízení o přiznání dávky neměnné a závazné pro posouzení jejího nároku. PSSZ ani žalovaná nemohly posuzovat následně doložené lékařské zprávy ani skutečnost, že v daném termínu stěžovatelka reálně neporodila. V situaci, kdy stěžovatelka nárokovala dávku s očekávaným datem porodu, již také stěžovatelka nemůže nárokovat tuto dávku ke dni porodu. Zákonná dikce je v této otázce jednoznačná, stejně jako v tom, že OSVČ musí pro přiznání peněžitě pomoci v mateřství splnit podmínku 180 dní účasti na nemocenském pojištění jakožto OSVČ v posledním roce přede dnem počátku podpůrčí doby a že zpětná registrace k účasti na nemocenském pojištění OSVČ není přípustná. Správní orgány i městský soud tyto skutečnosti posoudily správně, včetně toho, že zdánlivě příliš přísné odepření dávky při splnění účasti na nemocenském pojištění v délce 178 dní je důsledkem nesplnění základní podmínky OSVČ pro přiznání této dávky a stěžovatelka tak nárok na vyplacení dávky nemá.

[11] Námitku, že PSSZ stěžovatelku nikdy nepozval k osobnímu jednání, stěžovatelka neuplatnila v žalobě včas, a proto se jí krajský soud oprávněně nezabýval, tudíž se jí nemohl zabývat ani Nejvyšší správní soud.

[12] Pokud stěžovatelka namítá neústavnost zákonné podmínky nároku na peněžitou pomoc v mateřství pro OSVČ spočívající v povinnosti účastnit se nemocenského pojištění jako OSVČ alespoň v délce 180 dní z hlediska diskriminace, Nejvyšší správní soud takový názor nesdílí; především postavení osob samostatně výdělečně činných a osob zaměstnaných v pracovním poměru není srovnatelné. Jak vyplývá i z důvodové zprávy k zákonu o nemocenském pojištění, tato podmínka byla zvolena jako okolnost vylučující spekulativní přihlášky OSVČ do systému nemocenského pojištění těsně před porodem čistě za účelem získání dávky.

[13] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Rozsudek městského soudu se podrobně a přezkoumatelným způsobem vypořádal s veškerými námitkami, které stěžovatelka v žalobě uplatnila. Městský soud postupoval zcela v souladu se zákonem, vycházel rovněž z relevantní judikatury Nejvyššího správního soudu, z jejíhož rámce nikterak nevybočil.

[14] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 2 ve spojení s § 120 s., ř. s; úspěšná žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. července 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu